

هیچ عارفی به اندازه مولانا بر وحدت ادیان تکیه و تأکید نکرده است

کریم زمانی گفت: مولانا بسیار بر وحدت ادیان تکیه داشت، تا جایی که به جرات می توان ادعا کرد، هیچ عارفی به اندازه مولانا بر وحدت ادیان تکیه و تأکید نکرده است.

کریم زمانی گفت: مولانا بسیار بر وحدت ادیان تکیه داشت، تا جایی که به جرات می توان ادعا کرد، هیچ عارفی به اندازه مولانا بر وحدت ادیان تکیه و تأکید نکرده است.

به گزارش خبرگزاری مهر، پژوهشکده زبان و ادبیات فارسی هر ساله در روز بزرگداشت نام آوران عرصه ادبیات فارسی با برگزاری نشست ها و سخنرانی های علمی در باب اندیشه ها و آثار این بزرگان، تلاش می کند تازه ترین پژوهش ها را به مخاطبان عرضه کند. چندی پیش به مناسبت یادروز شاعر و عارف بزرگ ایرانی، مولانا جلال الدین بلخی، نشستی با حضور کریم زمانی، مولانا پژوه و محقق در سالن حکمت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

کریم زمانی در این سخنرانی بر چند محور از ویژگی های علمی، اجتماعی و فرهنگی زمان مولانا اشاره کرد که جاودانگی او را در پی داشته است. در ادامه بخشی، از سخنرانی وی درباره این ویژگی ها و مولفه ها می آید؛

ویژگی ها مؤلفه ها از این قرار است: اول آنکه مولانا دارای شخصیتی ویژه و چند فرهنگی بود و با زبانهای گوناگون از جمله فارسی، عربی، ارمنی، ترکی، یونانی و ... آشنایی داشت. جامعه باز و چندفرهنگی قونیه نیز بر اندیشه مولانا تأثیری به سزا نهاده بود؛ از دیگر عوامل مهم آن است که مولانا فرهنگ گذشته را نفی نمی کرد؛ به طور مطلق نیز آن را تأیید نمی کرد؛ یعنی فرهنگ گذشته به دور از افراط و تفریط اما منتقدانه می نگریست و در هاضمه فکری و روحی خود در خلق اندیشه ها و آثار نوینی چون مثنوی، غزلیات، فیه ما فیه و ... از آن یاری می جست.

سه دیگر تأثیر پذیری مثبت و سازنده مولانا از دیگر ادبا و عرفا است؛ بدین معنی که نقل کامل و تقلید تام و تمام از افکار و اندیشه های بزرگان در آثار مولانا نیست، بلکه رگه هایی از آثار، افکار و اندیشه آنان به چشم می آید. چهارمین عامل عجین شدن مفاهیم بنیادین همچون خداشناسی، جبر و اختیار، انسان و عشق و... با تجارب و سیر و سلوک شخصی مولاناست که در نهایت باعث خلق مطالبی نوین از دیدگاه خاص خود او شده است. موضوعاتی وجود دارند و حقیقت هستند اما ما آنها را نمی بینیم مانند بحث صورت و معنی و سفر از ظاهر به باطن یا سفر از عالم صورت به عالم معنا که همگی در آثار مولانا دیده می شود. دیگر آنکه مولانا در بین تحقیق و تقلید تفاوت قائل بود و بر تحقیق و واکاوی و نوآفرینی به دور از تقلید اصرار می ورزید.

از دیگر مباحثی که در این سخنرانی بدان پرداخته شد؛ قائل بودن مولانا به طبیعی بودن اختلاف آراء و اندیشه ها و تضاد و تضارب افکار و اندیشه ها است؛ وی به خوبی آگاه بود که جامعه بشری به واسطه همین تنوع و اختلاف و گوناگونی زیباست. مولانا بسیار بر وحدت ادیان تکیه داشت، تا جایی که به جرات می توان ادعا کرد، هیچ عارفی به اندازه مولانا بر وحدت ادیان تکیه و تأکید نکرده است. همچنین قدرت بیان مولانا در چگونه گفتن هایش و نه فقط در چه گفتن هایش خود باعث بی همتایی او در عرصه ادبیات شده است. بر همین اساس وی پیوسته به خلق و نوآفرینی در بیان مفاهیم با زبان تمثیلی شگفت انگیز خود پرداخته است. استاد کریم زمانی در پایان و به عنوان نمونه درباره جزر و مدی بودن امور عالم از نگاه مولانا سخن گفت که در قالب داستانهای تمثیلی بسیار شیوا بیان شده است.

در پایان نشست، حاضران جلسه به طرح سؤالاتی از کریم زمانی پرداختند و نشست با پاسخ به این پرسش ها پایان یافت.

سارا فرجی